

Allen zijn Eén

meditatie op Goede Vrijdag

Een woord zeggen bij het lijdensverhaal van Jezus: hoe doe je dat, hoe durf je dat?

Het woord van de beginne, het Woord dat was bij God, dat God was, wordt monddood gemaakt, en ik zou daarbij kunnen spreken?

Gisteren kreeg ik van André Zegveld, mijn voorganger, zijn meditatie op Goede Vrijdag. Hij heeft, vind ik, op bijzondere wijze de gave van het woord. Hij zegt wat ik zou willen zeggen. Hij weet het te bedenken en uit te drukken. Op zijn manier. Maar ik kan het zo niet nazeggen. Ik moet het doen op mijn manier. Ik kan mij niet al zijn woorden toeëigenen. Ik heb zijn woorden dus licht bewerkt, niet uit kritiek, maar om de inhoud aan te passen aan mijn mond en zo geef ik ze u door.

Op Goede Vrijdag staan we, stil bij het lijden en de dood van Jezus en misschien nog wel het meest bij het grote zwijgen dat erop volgt: hier wordt aan een onschuldig mens het zwijgen opgelegd, zomaar. Dat zwijgen beneemt ons de adem, zeker wanneer wij dan denken aan onze eigen dood, aan de dood van mensen die ons dierbaar zijn, aan het lijden en de dood van mensen wereldwijd die naamloos en ongenoemd de overgang maken naar een plaats waar wij geen weet van hebben en waar al ons spreken verstomt. Jezus aan het kruis is het symbool van wat al die mensen overkomt. Want we noemen hem, ook al begrijpen wij niet goed wat we daarmee zeggen, 'het Woord, het Spreken van God in levenden lijve.'

Wordt hier dan, in één van ons en dus in ons allen, aan Gods spreken het zwijgen opgelegd dat al vóór het begin van alles en alles heeft gezegd: 'licht moet er zijn, licht, leven en liefde'? Het kruis maakt preken overbodig. Ernaar kijken is genoeg. Wat zegt het ons, wat zegt het mij?

Jezus was niet de enige die gekruisigd werd toen hij door mensen ter dood werd gebracht. Met hem werden nog twee anderen gekruisigd, veroordeeld zoals hij, veroordeeld met hem. Ook toen was hij niet alleen. Ook toen werd hij omgeven, links en rechts, door mensen met wie hij altijd en met voorliefde opgetrokken was: een ongeordend samenraapsel van allerlei duidelijke en vooral onduidelijke slag: moordenaars, herders, vrouwen met een slechte reputatie, zieken zonder veel hoop, vechterbazen en zielepoten, godloochenaars en missionarissen, mislukkelingen en sporthelden. Aan elke kant één, links en rechts, Jezus in het midden. Hij wist zich ook toen één van en één met hen. Hij laat hen ook op het einde niet in de steek, noch zij hem. Wanneer wij naar het kruisbeeld kijken, moeten wij die twee, links en rechts, er altijd bij zien. Anders begrijpen we niets van het kruis van Jezus en horen we niet wat het ons te zeggen heeft. Zijn lot is hun lot, hun lot is zijn lot. Jezus sterft niet alléén. Hij had dat trouwens ook zelf gezegd toen hij voorzag wat hem zou overkomen: 'waar ik ben daar zijn jullie ook, waar jullie zijn ben ik, want jullie plaats is bij mij.' Dat is het antwoord van Jezus op het grote raadsel van lijden en dood van mensen: zijn antwoord bestaat eruit dat hij met ons dat raadsel deelt.

Ieders lijden is volstrekt uniek, net zoals onze dood dat is. Niemand lijdt zoals ik, niemand zal ooit sterven zoals ik ooit sterven zal. Ik kan geen pijn hebben in jouw voet, jij geen pijn in mijn voet. Maar tegelijk zijn lijden en dood ook iets universeels, iets van ons allemaal, iets gemeenschappelijks. Alle mensen lijden. Lijden onderscheidt ons van elkaar, lijden verbindt ons met en aan elkaar. Daarom: wanneer je zelf lijdt, moet je tegen jezelf zeggen: mijn lijden is iets dat mij met alle mensen verbindt. En als je een ander ziet lijden, moet je zeggen: zijn of haar lijden is uniek, om dan met die mens begaan te zijn alsof die mens de enige is die lijdt. Waarom moet je zo doen? Omdat je je alleen op die manier niet opsluit in jezelf als je lijden moet, en je dus ook niet onverschillig zal worden voor het lijden van anderen. Eén links, één rechts, Jezus in het midden. Alle mensen zijn als het ware één mens, zijn uiteindelijk één mens, één lichaam. Dát lichaam sterft op Goede Vrijdag en dát lichaam wordt 's avonds in het graf gelegd.

Die ene mens, dat ene lichaam roept vanuit de put van het lijden naar God en de anderen, want zonder andere mensen lijkt God toch wel nergens te zijn: 'ik heb dorst, waarom, met het oog waarop laat jij mij in de steek?' Wij wisselen elkaar in dat roepen af en nemen het van elkaar over. Wanneer de een met stomheid wordt geslagen neemt de ander het van hem over. Ieder roept met zijn of haar unieke stem.

Tezamen vormen al die stemmen één grote mensenstem. En het roepen van die ene grote stem gaat door 'tot aan het einde van de tijd': Jezus in het midden, de grote stem in ieders stem. Dat roepen zal pas zwijgen wanneer 'God alles in allen zal zijn geworden.' Maar zover is het nog niet, bij lange na nog niet. Dat herdenken we op Goede Vrijdag. We herdenken het grote geheim dat lijden en dood voor ons vormen, het geheim dat wij, ieder op een eigen manier, met alle andere mensen delen. We vormen met alle mensen die lijden en moeten sterven een verborgen gemeenschap. Het is, met Jezus in het midden, een geheimvolle en verborgen gemeenschap van wederzijdse solidariteit. Wanneer je je daarvoor afsluit, ga je echt dood. Want dan laat je het roepen van die Ene in het midden van al die anderen in jou verstommen.

Daarom: wanneer je deze vrijdag, maar niet enkel op deze vrijdag, naar het kruisbeeld kijkt, kijk dan ook naar die andere twee die er toen bij waren, links en rechts. Want als je dat niet doet, hoor en zie je niet, niet goed, wat het kruis in het midden jou te zeggen heeft: je bent niet de enige die lijden moet en sterven zal, kijk en hoor wat die Ene in het midden zegt: 'jouw plaats is bij mij, heden, een paradijs.' En zeg dát tegen de mensen om je heen, door te gaan doen wat hij zegt.